

Szabad Fórum

LEVÉL A SZERKESZTŐHÖZ

Kemény István „Korszakváltás és forradalom” címen ismertetőt írt az általam kiadott Szabó Zoltán kötet (*Terepfelverés*, 1987) tartalmáról. Ismertetése utolsó bekezdése így hangzik: „A *Terepfelverés* első két részét Czigány Lóránt rendezte sajtó alá. A harmadik részt, a genfi előadás kéziratát András Sándor találta meg a josselini hagyatékban, és ugyanő szerkesztette, igen nagy munkával... sajnálatos, hogy az ő szerkesztői szerepe a könyv fedőlapján nincs feltüntetve”.¹

Kemény István ténszerűnek tűnő megállapítása András Sándor szerepével kapcsolatban pontatlan, s mint minden pontatlanság félrevezető. A kéziratot ugyanis nem a „josselini hagyatékban” találta meg” András Sándor, mivel a kéziratot már 1983 júliusában kézbe vette, Szabó Zoltán életében, tehát ebben az összefüggésben nem beszélhetünk „josselini hagyatékról.” Ezt onnan tudom, hogy 1983 júliusában András Sándort én vittem át kocsin Josselinba. Engem azért hívott meg Szabó Zoltán, hogy az *Ősök és társak* (1984) könyv anyagát véglegesítse velem, András Sándor pedig azért tartott velem, hogy a genfi előadás anyagát összeszedje, s rábeszélje Szabó Zoltánt annak kiadására. (Hogy a genfi előadás anyagát mennyire nem kellett „megtalálni”, azt talán Kemény István maga tudja a legjobban, mivel korábban ő is megpróbálta, igaz, eredménytelenül, sajtó alá rendezni a szöveget.)

András Sándorral megállapodtunk, hogy az akkor még cím nélküli (az előadás címét csak jóval később sikerült megállapítanom) szöveget sajtó alá rendezi, bevezetőt ír hozzá és jegyzetekkel látja el. Ezzel a munkával nem készült el. Kaptam tőle egy rövid bevezetést, azzal, hogy a szükséges filológiai adatokat

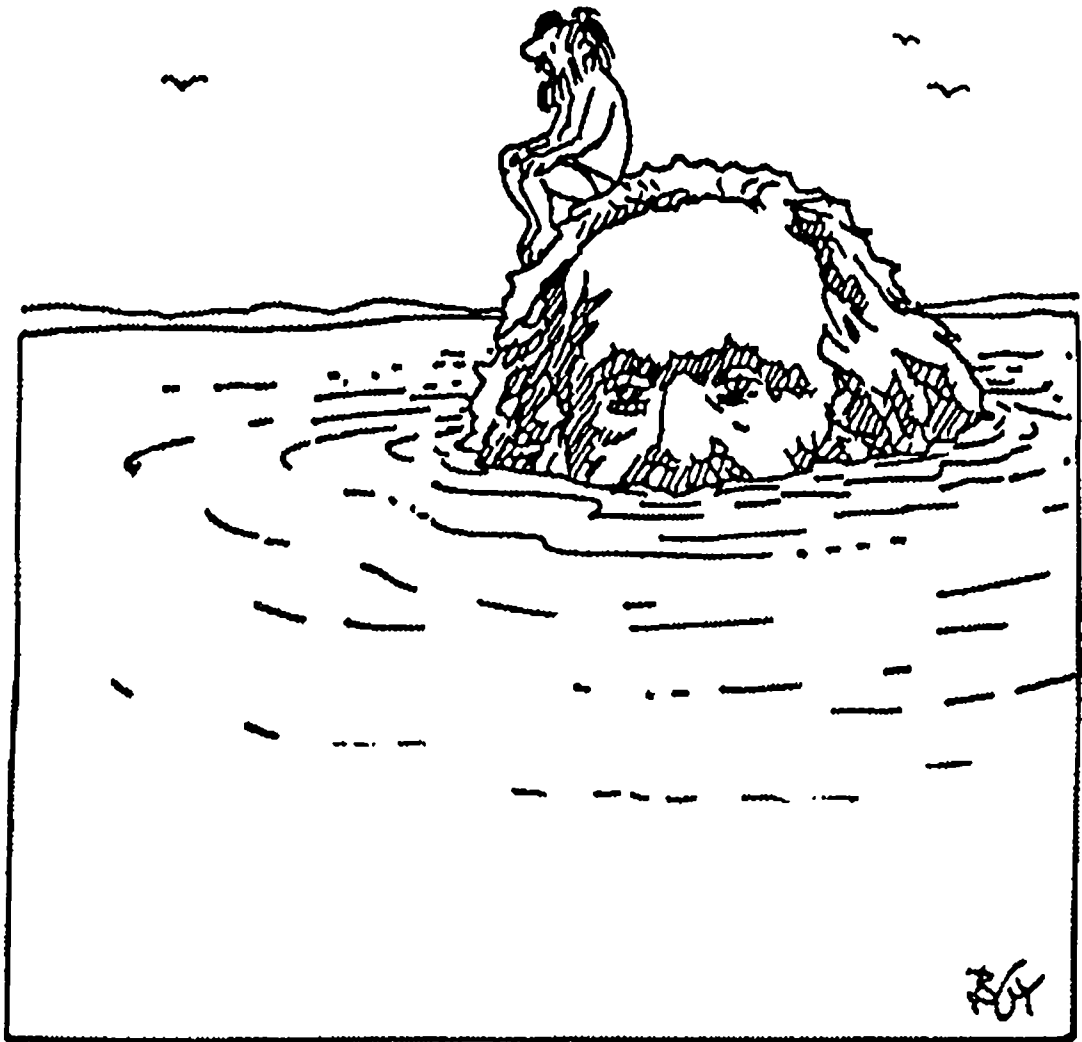
szedjem össze, s egy szöveget, melyet részben Szabó Zoltán gépiratainak fénymásolatából, részben pedig textológiai hibáktól hemzsegő másolatokból rakott össze. 1985 május 20-i kísérő levelét így kezdte: „Lóri, hát itt van, ami itt van” s ezzel fejezte be: „Ha le kell gépeltetni az egészet, akkor csináltasd meg: nekem se időm, se türelmem; inkább megfizetem.” Miután időközben újabb szövegrészek kerültek elő, mostmár tényleg a hagyatékból, s miután András Sándor továbbra sem ért rá, hiába próbáltam meg vele érintkezésbe lépni, a kiadó pedig egyre inkább sürgetett, kénytelen voltam az anyagot újra szerkeszteni és sajtó alá rendezni. Ez a munka két hónapot vett igénybe 1985 októberétől decemberéig.

Az újraserkesztett szöveg András Sándor koncepcióját figyelembe vette, s ezzel kapcsolatos érdemeit a jegyzetanyagban elismerem (250–51. l.) Ez nyilván elkerülte Kemény István figyelmét, ugyanúgy, mint az a tény, hogy a címlapon ez áll: „Sajtó alá rendezte és a bevezetést írta: Czigány Lóránt”. A címlapon tehát senkinek a „szerkesztői szerepéről” nincsen szó, csupán azt a tényt rögzíti, hogy ki rendezte sajtó alá a Szabó Zoltán tanulmányokat. Sajnálatos csupán az, hogy András Sándornak nem volt „ideje és türelme” befejezni azt a munkát, amire vállalkozott. Ez, persze, nem csökkenti érdemeit a genfi előadás szövegének kiadásában.

Végül, megragadom az alkalmat, hogy megemlítem: Kemény István úgy írt ismertetést egy könyvről, hogy az abban levő bevezető tanulmányt (7–37. l.) és testes bibliográfiát (257–312. l.) említés nélkül hagyja. Ezt viszont én tartom sajnálatosnak, mert ezzel, divatos szóval élve, „félretájékoztatja” az olvasót a könyv tartalmát illetőleg, hiszen az olvasó csak annyit tud meg Kemény István ismertetéséből a könyv tartalmáról, hogy „három töredéket tartalmaz” (166. l.)

Mindezekből az derül ki, hogy Kemény István animózitással viseltetik személyem és munkásságom iránt. Kár.

CZIGÁNY LÓRÁNT (London)

KELET-EURÓPAI HELYZETKÉP
- a budapesti "Mozgó Világ" nyomán -